

cti, kteréž bylo třeba, i když byla ve věci Tk VII 10.602/35 podána žádost za trestní stíhání (§ 17, odst. 1 zák. o ochr. cti) v době, kdy došlo ke skončení průvodního řízení ve věci Tl IX 52/35.

Tento výrok nalézacího soudu napadá zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. dovozujíc, že nebylo třeba v případě, o nějž jde, výhrady stíhání podle § 18, odst. 1 zák. o ochr. cti, ježto se podle jejího názoru tento předpis vztahuje toliko na případy vzájemných žalob, v nichž nebyla dosud podána žádost za trestní stíhání, nikoli však na případy, v nichž se tak již stalo.

Názoru tomu však nelze přisvědčiti; stíháním podle § 18, odst. 1 zák. o ochr. cti není toliko podání žádosti za trestní stíhání podle § 17, odst. 1 téhož zákona, jíž se trestní řízení zahajuje, nýbrž jsou jím i úkony, jimiž se v trestním řízení pokračuje, jak bylo již dovozeno v rozh. čís. 5670 Sb. n. s., na jehož důvody se tu odkazuje.

Ježto v řízení o vzájemné žalobě Tl IX 52/35 nedošlo k výhradě stíhání pro trestný čin, jenž se stal předmětem trestního řízení pod Tk VII 10.602/35, zaniklo v této věci žalobní právo soukromého žalobce M.

K tomu je, hledíc na vývody zmateční stížnosti, ještě podotknouti, že oprávněného nemůže zprostiti povinnosti vyhraditi si stíhání ani okolnost, že druhé straně bylo známo, že proti ní bylo již zavedeno trestní řízení na základě podané žádosti za trestní stíhání, třebas bylo obojí řízení vedeno u dvou různých soudů a oprávněný byl zastoupen v každé věci jiným právním zástupcem. Vždyť předpis prvního odstavce § 18 zákona o ochraně cti nečiní tu rozdílu. Bylo-li trestní řízení v každé věci vedeno u jiného soudu, je výhrady stíhání tím spíše třeba, aby se i trestní soud včas dověděl o dalším trestním řízení mezi stranami vedeném.

Výhrada stíhání je uložena prvním odstavcem § 18 cit. zák. procesní straně; není proto povinností nalézacího soudu, aby se v tom směru dotazoval stran. Ztrátě svého práva nemůže strana předejíti jinak, než výslovnou výhradou stíhání; neučiní-li strana před skončením průvodního řízení takové výhrady, nastává již tím podle zákona ztráta stíhacího práva a je její povinností, aby se postarala o to, aby se prohlášení stalo včas, před skončením průvodního řízení podle § 255 tr. ř. Bylo proto zmateční stížnost soukromého žalobce zamítnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 5870.

Skutkové podstaty zločinů podle § 98 b) tr. zák. a § 99 tr. zák.

Směřoval-li úmysl pachatelův k některému z cílů vytčených v § 98 tr. zák., je skutek posuzovati v ý l u č n ě s hlediska tohoto ustanovení, nikoli podle § 99 tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1937, Zm II 125/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9 a), b), a 10 tr. ř., nelze upříti oprávnění.

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný přišel dne 15. srpna 1936 k M. a žádal jej, aby mu zaplatil 860 Kč jakožto zbytek dluhu za prodaná selata, a že M. tenkrát 600 Kč zaplatil, avšak zaplacení zbytku 260 Kč prozatím odepřel, má prý obavu, že by mohla dvě z oněch selat uhynouti; rozsudek zjišťuje dále, že obžalovaný na to pronesl vyhrůžky, o něž jde, a že zejména křičel, že M-a dobije, až zůstane ležeti, že mu rozbije okna, že nazinká jemu, ženě a dětem, jestli se s ním nevy-p o ř á d á.

Zjištění to poukazuje k tomu, že úmysl obžalovaného mohl směřovati k tomu, aby vyhrůžkami vynutil zaplacení částky vpředu uvedené. K tomu poukazují též výslovně a zcela shodně svědecké výpovědi a obsah trestního oznámení.

Shledávaje v souzeném jednání zločin nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z., poněvadž prý obžalovaný jednal v úmyslu, aby M-a uvedl ve strach a nepokoj, neuvědomil si nalézací soud zřejmě, že se skutkové podstaty zločinu podle § 99 a § 98 lit. b) tr. z. liší účelem vyhrůžky, jímž jest u nebezpečného vyhrožování jen uvedení ve strach a nepokoj, tudíž pouhé vyvolání určitého psychického stavu v ohroženém, aniž to má podle úmyslu pachatelova sloužiti k dosažení dalšího cíle, kdežto u vydírání přichází v úvahu dále jdoucí účel jednání a úmysl pachatelův, směřující k tomu, aby pomocí onoho působení na duševní stav ohroženého a pod psychickým nátlakem takto povstalým bylo vynuceno nějaké plnění, dopuštění neb opominutí (viz k tomu Herbst I, str. 252, Finger 1914, II, str. 341, Stooss, str. 309, Altmann, Komentář I, str. 292, částečně odchylně Miříčka: Trestní právo hmotné, str. 249). Není-li tu úmyslu působiti naznačeným způsobem na cizí vůli, nýbrž vztahuje-li se při hrozbě úmysl je n na to, aby ohrožený byl uveden ve strach a nepokoj, není čin vydíráním, tudíž trestným činem čelícím ve své podstatě proti svobodě (vůli), nýbrž deliktem nebezpečného vyhrožování, směřujícím podle své povahy u jednotlivců proti právnímu stavu duševního klidu a při ohrožování obcí neb okresu (t. zv. »Landzwang«) proti obecnému míru a pořádku (viz Kallab, Trestní právo hmotné, str. 171).

Správnosti tohoto názoru nasvědčuje zejména historický vznik a vývoj tohoto ustanovení. Dekret dvorní kanceláře z 19. června 1835 sloučil vydírání a nebezpečné vyhrožování v jedné skutkové podstatě, vymezuje při tom v § 2 nebezpečné vyhrožování takto: »Dasselbe Verbrechen begeht, wer die in dem vorhergehenden Paragraphen bezeichnete und auf die dort angegebene Art zur Erregung begründeter Besorgnis geeignete Drohung auch bloss in der Absicht anwendet, um einzelne Personen, Gemeinden oder Bezirke in Furcht und Unruhe zu versetzen.« Naproti tomu rozložil trestní zákon z roku 1852 uvedenou jednotnou skutkovou podstatu ve dvě samostatné skutkové podstaty, spojené ovšem společnou trestní sankcí. Při tom je však pro otázku, o niž tu jde, obzvláště důležité, že trestní zákon z roku 1852 vynechal slovo »auch«; protože pak

nelze předpokládati, že slovo to bylo vynecháno pouhou náhodou, je tím zřetelně vyjádřeno, že skutková podstata zločinu § 99 tr. z. předpokládá výlučnost úmyslu směřujícího k vyvolání strachu a nepokoje.

Opačný názor vedl by k výsledku, že každý pachatel, který si nebezpečnou vyhrůžkou vymáhá oprávněný nárok, není sice podle ustálené judikatury trestný s hlediska ustanovení § 98 b) tr. z., avšak byl by ipso jure trestný podle ustanovení § 99 tr. z. Při úplné stejnosti trestní sankce nebyl by takový výklad zákona srozumitelný.

Podle toho, co předesláno, bylo na soudu, aby uvažoval o zjištěném jednání obžalovaného předně s hlediska ustanovení § 98 b) tr. z., a aby tudíž zkoumal, zda obžalovaný nepronesl vyhrůžky v úmyslu vynutiti zaplacení částky 260 Kč. V kladném případě musel ovšem nalézací soud učiniti potřebná zjištění, aby mohl zkoumati, zda obžalovaný měl či neměl ať skutečný, ať aspoň mylně předpokládaný nárok na to, aby mu byla ihned zaplacená i částka 260 Kč, neboť skutková podstata vydírání, s jejíhož hlediska bylo by vyhrůžky výlučně posouditi, kdyby směřovaly k vymáhání onoho nároku, předpokládá podle ustálené judikatury soudu zrušovacího po stránce objektivní bezprávnost vymáhaného nároku a po stránce subjektivní vědomí pachatelovo o ní, kdyžtě důvodem trestnosti pachatelova jednání v takovém případě není protiprávnost prostředku pachatelem užitého (v souzeném případě vyhrůžky), nýbrž protiprávnost nároku, jež pachatel prostředkem tím vymáhá.

Směřoval-li proto úmysl pachatelův k některému z cílů vytčených v ustanovení § 98 tr. z., bylo na skutek, o nějž jde, nazíratí výlučně s hlediska ustanovení právě uvedeného a nepřichází již v úvahu skutková podstata zločinu podle § 99 tr. z.

Pokud nalézací soud nevychází z tohoto právního stanoviska, je napadený rozsudek stížen uplatňovaným hmotněprávním zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř.

Čís. 5871.

Stížnost proti usnesení vrchního soudu, jímž byla zamítnuta stížnost do usnesení obžalobního senátu, vynesnému v druhé stolici, je nepřipustná.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1937, Zm IV 159/37.)

Nejvyšší soud v trestní věci proti A. pro přečin podle § 471 tr. z. odmítl stížnost náhradního soukromého žalobce do usnesení vrchního soudu, jímž byla zamítnuta stížnost náhradního soukromého žalobce do usnesení obžalobního senátu krajského soudu.

Důvody:

Podle § 378, odst. 1 a 2 tr. ř. je proti usnesením soudu přípustná stížnost k jedné stolici, není-li vůbec zákonem vyloučena. Proti usnesením obžalobního senátu, kterými se zamítá návrh žalobců, aby bylo nařízeno vyšetřování, je přípustná stížnost i tehdy, když byla vynesena